

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 610/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť A. U., zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Uhrínom, Hviezdoslavova 7, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 až čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 12/2003, postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 7/2008, ako aj postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. U. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2014 doručená sťažnosť A. U. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 až čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a bližšie nešpecifikovaných práv podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 12/2003, postupom Krajského súdu v

Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 7/2008, ako aj postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej v konaní vedenom na návrh Českej poisťovne a. s. (ďalej len „žalobca“) pred okresným súdom o zaplatenie sumy 36 220 Sk z titulu neuhradeného poistného na základe poistnej zmluvy, predmetom ktorej bolo poistenie motorového vozidla sťažovateľky, ktoré však po vyporiadaní bezpodielového vlastníctva manželov užíval jej manžel. Počas konania pred súdom sťažovateľka vzniesla námietku nedostatku pasívnej legitimácie, pričom uvádzala, že predmetnú poistnú zmluvu neuzatvárala, nepodpísala ani nedojednávala poistné podmienky, a súčasne tvrdila, že motorové vozidlo bolo majetkom lízingovej spoločnosti a ona bola len jeho lízingovou užívateľkou. Napriek uvedenému všeobecné sudy konali so sťažovateľkou ako s účastníkom konania a túto rozhodujúcu skutočnosť nevzali vôbec do úvahy. Predmetné motorové vozidlo sťažovateľka v roku 2002 po dohode s jeho užívateľom a so súhlasom lízingovej spoločnosti predala J. H., čo oznámila žalobcovi písomne v deň podpisovania kúpnej zmluvy. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 23 C 12/2003 z 30. júna 2005, ktorým zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcovi sumu 36 220 Sk s príslušenstvom. Okresný súd takto rozhodol na pojednávaní bez prítomnosti sťažovateľky a jej právneho zástupcu napriek tomu, že títo svoju neprítomnosť riadne ospravedlnili.

Rozsudok okresného súdu z 30. júna 2005 sťažovateľka napadla odvolaním, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 433/2005 zo 7. apríla 2006 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zrušil ako nepreskúmateľný a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Po vrátení veci okresnému súdu tento vykonal dokazovanie a opakovane dospel rozsudkom zo 6. septembra 2007 k záveru, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 36 220 Sk s príslušenstvom.

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 3 Co 7/2008 z 27. novembra 2008 rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

Okresný súd, ako aj krajský súd v právnej veci sťažovateľky napriek sťažovateľkou uvádzaným tvrdeniam postupovali nesprávne, čo bolo dôvodom na podanie dovolania, ktoré bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) odmietnuté.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že podala podnet na podanie mimoriadneho dovolania generálnej prokuratúre 19. októbra 2009, ktorý bol vedený pod sp. zn. VI/2Pz 288/10. Právny zástupca sťažovateľky bol 11. marca 2010 vyzvaný generálnou prokuratúrou na doplnenie návrhu o splnomocnenie na zastupovanie, ktoré bolo 18. marca 2010 generálnej prokuratúre zaslané. O vybavení podnetu bola sťažovateľka vyrozumená 17. mája 2010 Krajskou prokuratúrou v Košiciach tak, že mimoriadne dovolanie podané byť nemôže z dôvodu uplynutia lehoty na jeho podanie 14. januára 2010.

Sťažovateľka následne požiadala generálnu prokuratúru o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nečinnosťou orgánu štátu pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), keďže v zmysle právoplatného rozhodnutia súdu musela zaplatiť dlžnú sumu. Generálna prokuratúra sťažovateľku informovala listom doručeným 4. októbra 2010, že jej nároku nie je možné vyhovieť, keďže zo strany generálnej prokuratúry nedošlo k takému pochybeniu, ktoré by požadované odškodnenie odôvodňovalo.

Na základe uvedeného podala sťažovateľka 6. decembra 2010 na Okresnom súde Bratislava I návrh na začatie konania o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Súdne konanie vedené Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 49/2011 a neskôr na Krajskom súde v Bratislave v rámci odvolacieho konania vedeného pod sp. zn. 9 Co 196/2013 bolo ukončené zamietnutím jej žaloby z dôvodu, že k podnetu na podanie mimoriadneho dovolania nebola pripojená plná moc udelená advokátovi. V tejto súvislosti sťažovateľka úplne poprela tvrdenia generálnej prokuratúry, že k doplneniu podnetu bola vyzvaná už 12. novembra 2009, jediná výzva bola doručená jej právnenému zástupcovi až 11. marca 2010.

Nesúhlasiac s daným stavom vo veci podala sťažovateľka podnet na podanie mimoriadneho dovolania generálnej prokuratúre. Prostredníctvom Krajskej prokuratúry v Bratislave bolo sťažovateľke doručené upovedomenie o spôsobe vybavenia jej podnetu listom sp. zn. Kc 173/14/1100 z 12. augusta 2014 s tým, že jej podanie bolo odložené.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol, že „konaním Okresného súdu Košice I. v konaní pod sp. zn.: 23 C/12/03 a Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn.: 3 Co/7/2008 bol voči právam sťažovateľky porušený princíp práva na spravodlivý súdny proces a konaním Generálnej prokuratúry SR bolo porušené právo na vydanie zákonného rozhodnutia a týmito konaniami bol vo vzťahu k právam sťažovateľky boli porušené ustanovenia čl. 46 – 50 Základných ľudských práv a slobôd daných jednak Ústavou SR a jednak Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, následkom ktorého konania bola sťažovateľke spôsobená majetková ujma vo výške 3.421,74 euro, ktorú škodu sú povinní rukou spoločnou a nerozdielnou uhradiť označení porušovateľa a taktiež sú títo povinní uhradiť sťažovateľke sankčný úrok vo výške 10 % zo sumy 3.421,74 euro od 26. 05. 2009 do zaplatenia a uhradiť trovy konania a právneho zastúpenia vo veci“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky postupom okresného súdu a postupom krajského súdu

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojich práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 12/2003 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 7/2008.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Nedodržanie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde je dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 Co 7/2008 z 27. novembra 2008 nadobudol právoplatnosť 14. januára 2009, avšak sťažnosť bola ústavnému súdu podaná sťažovateľkou osobne 16. septembra 2014, teda zjavne po uplynutí zákonnej lehoty dvoch mesiacov.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že nebolo možné považovať túto lehotu za zachovanú ani s prihliadnutím na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a jeho vlastnú judikatúru, podľa ktorej lehota na podanie sťažnosti vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu je v prípadoch procesného rozhodnutia dovolacieho súdu považovaná za zachovanú, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (pozri rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54 a tiež napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09 a I. ÚS 358/09). Zo sťažnosti, z jej príloh a zo zistení ústavného súdu vyplýva, že dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 7/2008 z 27. novembra 2008 bolo odmietnuté ako procesne neprípustné uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 189/2009 z 13. júla 2009, teda tiež dávno pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v časti namietaného porušenia označených práv sťažovateľky postupom okresného súdu a postupom krajského súdu bola podaná oneskorene, v dôsledku čoho bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu odmietnuť.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky postupom generálnej prokuratúry

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a k nej priložených príloh ústavný súd konštatuje, že táto sťažnosť v časti namietajúcej postup generálnej prokuratúry napriek tomu, že sťažovateľka je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátom, nespĺňa všetky zákonom predpokladané náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 1 a 3 a § 50 ods. 1 písm. b) a ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Ustanovenie § 20 zákona o ústavnom súde sa v celom rozsahu vzťahuje aj na sťažnosť podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili [písm. a)], označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody [písm. b)], a označenie, proti komu smeruje [písm. c)]. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľkou predložený návrh rozhodnutia vo veci samej (v časti namietaného postupu generálnej prokuratúry) nie je vymedzený presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre jeho rozhodnutie v uvedenej veci

Jedným zo závažných obsahových nedostatkov petitu brániacich meritórnemu preskúmaniu sťažnosti je absencia dostatočného označenia práv alebo slobôd sťažovateľky,

ktoré mali byť porušené. Aby bola formulácia návrhu na rozhodnutie úplná a zrozumiteľná, petit sťažnosti, ktorým je ústavný súd pri svojom rozhodovaní viazaný, má obsahovať nielen označenie ustanovenia, ktorým je zaručené právo, ktoré malo byť porušené, ale aj slovné vyjadrenie tohto práva, a to tak, aby neboli vo vzájomnom rozpore. Uvedené je nevyhnutné pre vymedzenie hraníc, v ktorých navrhovateľ žiada realizovať ústavný prieskum dodržiavania základných práv a slobôd v konaniach realizovaných súdmi (obdobne III. ÚS 74/2013). Sťažovateľka v petite podanej sťažnosti len všeobecne uvádza, že konaním generálnej prokuratúry boli porušené jej práva zaručené v čl. 46 až čl. 50 ústavy, ako aj bližšie nešpecifikované práva garantované dohovorom, tieto však v sťažnosti bližšie neodôvodňuje.

Ďalším nedostatkom petitu sťažnosti je skutočnosť, že sťažovateľka neuvádza, v dôsledku ktorého postupu generálnej prokuratúry došlo k porušeniu takto označených práv, keď tento neoznačila/neidentifikovala žiadnou spisovou značkou. Z odôvodnenia sťažnosti navyše vyplýva, že sťažovateľka v danej veci opakovane podávala generálnej prokuratúre podnety na podanie mimoriadneho dovolania, pričom jej posledný podnet bol z poverenia generálnej prokuratúry vybavený Krajskou prokuratúrou v Bratislave, ktorej postup sťažovateľka v petite sťažnosti preskúmať nežiadala.

V súvislosti s uvedenými nedostatkami ústavný súd pripomína, že tieto nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahrádzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony

boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v tejto časti vykazuje také nedostatky náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2014